

Haga/Lyckebyskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling

Läsåret 21/22

Inledning

Om HagaLyckeby skolan

HagaLyckeby skolan ligger i Vendelsö, Haninge kommun. Vi tar emot barn från förskoleklass upp till årskurs 9 i grundskolan. Vi har en samlad skoldag med fritidshemsverksamhet för förskoleklass till årskurs 3. Skolans samtliga verksamheter samverkar för att skapa en helhet där alla elever ska trivas, vara trygga och känna arbetsglädje. Vi ser på våra elever utifrån ett helhetsperspektiv där goda kunskaper är lika viktiga som den sociala kompetensen.

Vår vision

HagaLyckeby skolans mål är att vara en skola där alla är välkomna som de är. Skolans har nolltolerans mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier inom verksamheten på HagaLyckeby skolan. All personal ska därför arbeta aktivt för att förhindra all form av kränkande behandling och diskriminering.

Hälsa - Alla elever ska må bra på HagaLyckeby skolan. För att nå dit så ska vi ha en prioriterad elevhälsa, en elevhälsa som genomsyrar hela skolans verksamhet, som arbetar både främjande och förebyggande och som tar ett helhetsgrepp kring varje elevs mående och utveckling. Verksamheten ska ha en beredskap för att kunna möta eleverna utifrån deras behov så att eleverna på så sätt ska ha de förutsättningar de behöver för att utvecklas såväl kunskapsmässigt och socialt.

Trygghet – Alla elever ska känna sig trygga på HagaLyckeby skolan. För att nå dit så ska vi erbjuda eleverna en stödjande, utmanande och stimulerande miljö som präglas av trygghet och respekt. Varje elev på HagaLyckeby skolan ska ha minst en förtroendefull relation till en vuxen på skolan. Vi ska ha gemensamma trivselregler för att uppnå trygghet, trivsel samt studiero.

Rättighetsbaserad skola (RBS)

HagaLyckeby skolan arbetar för att bli en rättighetsbaserad skola. Det innebär en skola som genomsyras av barnkonventionen. En rättighetsbaserad skola är en arbetsmodell från UNICEF Sverige, där hela skolans arbete tar sin utgångspunkt i barnkonventionen. Syftet är att barn och elever ska lära sig och förstå sina rättigheter i samhället men också aktivt stärka skyddet och främjandet av barns mänskliga rättigheter inom skolan (Unicef.se). Skolans elevråd heter RBS-råd.

Delaktighet och samverkan

Plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Eleverna är delaktiga i arbetet genom att exempelvis lyfta frågor och synpunkter kring trygghet och studiero på RBS-råd/mentorstid/fritidsråd. Utgångspunkten är att information som framkommit under elevråd/klassråd sedan ska nå trygghetsteamet. Alla barn/elever får även svara på interna trygghetsenkäter.

Vårdnadshavare har möjlighet att påverka arbetet kring trygghet och studiero på skolan genom skolråd som hålls i verksamheten två gånger per termin.

Personalen är delaktig genom att alla på, individ-, arbetslags- och skolnivå först deltar i utvärderingsarbete och undersökningar inom förskoleklass, skola och fritidshem. Därefter skrivs ett utkast som går ut på remiss till all personal. Personalen föreslår förändringar till förbättringar, därefter revideras planen. Personalen, inom förskoleklass, skola och fritidshem, är direkt delaktiga i arbetet med eleverna under lektioner, raster och övrig skoltid samt fritidstid. Klassråds- och fritidsrådstid är viktiga forum där vuxna särskilt tänker på att lyssna till vad eleverna har för ärenden att ta upp.

Skolledning samt EHT tar del av klass-, fritids- och elevrådsanteckningar och lyfter frågor som behöver aktualiseras. Trygghetsteamet tar del av anteckningarna och för in frågorna i sitt arbete. Detta ska även göras under arbetslagsmöten som hålls varje tisdag eftermiddag.

Arbetslag

Varje vecka träffas samtlig personal enhetsvis i form av arbetslagsträffar. Vi lyfter och diskuterar frågor som rör trygghet och studiero samt även elever i behov av stöd och anpassning men också elever som utsatts eller utsätter någon annan för trakasserier eller kränkande behandling.

Lagar och styrdokument

Arbetet med likabehandling i skola och förskola styrs av nationella lagar och styrdokument vilket redovisas nedan.

Diskrimineringslag (2008:567)

2 kap 7 § Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev, student eller studerande som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

Diskrimineringsgrunderna är:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Skollagen (2010:800)

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

6 kap 7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

6 kap 8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

6 kap 10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Barnkonventionen

Artikel 2 - Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3 - Barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet.

Artikel 6 - Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Artikel 12 - Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det.

Artikel 13 - Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter.

Artikel 29 - Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter.

Förklaring till diskrimineringsgrunderna:

Kön: Om man är tjej eller kille

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck: Om man till exempel vill klä sig som en kille fast man är född till tjej

Etnisk tillhörighet: Vilket land och världsdelen man är född i eller vilket land ens föräldrar kommer ifrån

Religion eller annan trosuppfattning: Om man är kristen, muslim, buddhist, jude, ateist m.m.

Funktionsnedsättning: Till exempel att man har glasögon, sitter i rullstol, inte ser nåt, har Downs syndrom, ADHD m.m.

Sexuell läggning: Om man gillar och blir kär i killar eller tjejer. Eller ingen eller både och.

Ålder: Hur gammal man är.

Definitioner

Diskriminering

Diskriminering är när ett barn eller en elev blir utsatt eller orättvist behandlad på grund av de diskrimineringsgrunder som finns i lagen: kön, etnicitet, könsidentitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Trakasserier

Trakasserier är när en person kränker någons värdighet och har samband med en eller flera av diskrimineringsgrunderna. Det kan exempelvis handla om kommentarer eller gester kring sexuell läggning, etnicitet eller kön. Trakasserier kan också vara av sexuell natur och kallas då för sexuella trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling kallas den handling som *inte* kan kopplas till någon diskrimineringsgrund men som kränker ett barn eller en elevs värdighet. Negativa handlingar som utförs upprepade gånger mot en person över tid kallas *mobbning*.

Skolan har noll tolerans mot all typ av diskriminering och kränkande behandling. Även problematiskt språkbruk som används mellan kompisar, dvs som *inte* riktas till en enskild person kan skolan behöva rapportera till vårdnadshavare. Problematiskt språkbruk är sånt som svärord, könsord, att man skriker och vrålar istället för att prata i normal samtalston m.m. Vi accepterar inte heller våldsamma skojbråk då de ofta kan leda vidare till maktkamp och riktiga bråk.

Exempel på handlingar och våld:

- Fysiskt våld: slag, knuffar, sparkar, fasthållning
- Verbalt våld: förolämpningar, öknamn, könsord, svordomar, hot
- Sexuellt våld: kränkningar och övergrepp med sexuella förtecken
- Psykosocialt våld: utfrysning, blickar, miner och gester, ryktesspridning,
- Digitalt våld: hotfulla sms eller meddelanden, oönskade bilder med sexuell anspelning, ryktesspridning via sociala medier, kontroll och övervakning.

"Sexuella trakasserier uppstår inte ur tomma intet och är inget som plötsligt "bara händer", utan det finns en hel del bakomliggande orsaker som bidrar till en kultur där sexuella trakasserier förekommer.

För att förstå grunden till sexuella trakasserier och hur de kan uppstå behöver en förstå vad normer är för något eftersom just normer är en sådan sak som kan bidra till att skapa en kultur där sexuella kränkningar förekommer" (Backa.org)

Främjande arbete

Syftar till att skapa en trygg skolmiljö och stärka respekten för allas lika värde, se diskrimineringsgrunder. Riktas till alla och bedrivs kontinuerligt och utan förekommande anledning. Exempel:

- Stärka förutsättningarna för likabehandling i skolan
- Aktiviteter, gruppstärkande aktiviteter
- Trivselsfrågor
- Studiematerial, språk och omgivning
- Utflykter, friluftsdagar, temadagar

Förebyggande arbete

Syftar till att förebygga och på så sätt minska diskriminerings- och trakasseribesvär. Ha rastvakter vid bråk eller o

- Utbildning
- Kartläggning
- Ta reda på
- Vård och
- Rastvakter

Åtgärdande arbete

Det handlar om att åtgärda och utforma insatser som bedömts nödvändiga mot bakgrund av kartläggning som gjorts. Exempel:

- Riktade föräldramöten
- Rapportera all typ av diskriminering och kränkande behandling.
- Kurator/stödsamtal
- Insatser och åtgärder ska stå i relation till verksamhetens behov.

Rutiner vid kränkande behandling

Om lärare eller annan personal får kännedom om att ett barns blivit utsatt för en kränkning har skyldighet att anmäla händelsen till rektor. Det är rektor som ansvarar för att kränkningar utreds och i förekommande fall vidtas åtgärder. Detta utifrån 6 kap. i Skollagen (2010:800).

Tillvägagångssätt

När personal fått kännedom om en kränkning skrivs en kränkingsanmälan. Detta görs så snart personal fått kännedom om händelsen. Det sker via ett webbformulär på intranätet och tjänsten DF RESPONS som i sin tur rapporteras till huvudman. Det är rektor som bestämmer vem som ansvarar för att utreda händelsen. I regel är det den som bevittnad eller fått kännedom om händelsen som utreder tillsammans med elevens mentor. Hänsyn tas till ålder och mognad vid kontakt med vårdnadshavare samt även en bedömning av kränkningens art. Vid upprepande kränkningar ska vårdnadshavare alltid kontaktas.

All form av kränkningar ska enligt lag dokumenteras. Det är de som är ansvariga för utredningen som dokumenterar och följer upp ärendet.

Kränkningar som riktas till en grupp, dvs inte till en specifik elev, exempelvis homofoba eller rasistiska kommentarer registreras likväl som övriga kränkningar. Då det inte finns en juridisk person att registrera i DF, dokumenteras detta som NN på fältet "namn på den utsatta". En utredning kan se olika ut beroende på händelsens allvarlighetsgrad. Men i huvudregel sker samtal med den som utsatts och den som antas/misstänkt ha kränkt samt att inblandade elevers vårdnadshavare kontaktas. Vid förekommande fall hålls samtal även med de som observerat händelsen.

Undersök

Att undersöka kan handla om att exempelvis genomföra enkäter, trygghetsvandring, kartläggning och intervju för specifik klass, elevråd/klassråd, APT, läsa och revidera rutiner, riktlinjer eller andra policydokument.

Analysera

Det handlar om att analysera orsakerna till kränkningar och eller otrygghet på skolan. Detta kan till exempel innebära att analysera genomförda trygghetsenkäter, trygghetsvandringens enkäter eller på annat sätt analysera resultat som indikerar på otrygghet eller kränkningar på skolan.

Åtgärda

Det tredje steget handlar om att åtgärda och utforma insatser som bedömts nödvändiga mot bakgrund av den undersökning och analys som gjorts. Insatser och åtgärder kan se olika ut utifrån behovet. Ett förebyggande arbete /åtgärd kan handla om att undanröja och förebygga risker medan ett främjande arbete handlar om att skapa en positiv och trygg skolmiljö för elever att utvecklas på samt. Insatser och åtgärder ska stå i relation till verksamhetens behov.

Följa upp och utvärdera

Det sista steget handlar om att följa upp och utvärdera arbetet. Återkommande uppföljningar och utvärderingar ska i sin tur generera nästkommande trygghetsarbete.

Kartläggning

Genomförande och metod

För att undersöka elevers känsla av trygghet på skolan får eleverna årligen skriva en trygghetsenkät. Trygghetsenkäten utgår från frågor kring den upplevda tryggheten på skolan men även om frågor kring studiero.

Under läsåret 20/21 genomfördes inga enkäter på grund av den pandemi som påverkade skolans verksamhet. Inför läsåret 21/22 finns därför inga siffror att redovisa. Under våren 2022 kommer samtliga klasser att få genomföra enkäter kring trygghet-och studiero.

Elevrepresentanter från rättighetsrådet får även under läsåret genomföra en s.k. trygghetsvandring. Det innebär att eleverna får en karta över skolans lokaler där de sedan får markera de områden och platser de kan finnas/finns risker eller otrygghet kring.

Det kan finnas ett mörkertal vad gäller kränkingsanmälningar. Bland annat elever som inte berättat för en vuxen att de blivit kränkt eller trakasserade. Det kan komma fram långt senare i samtal med vårdnadshavare, efter att en konflikt är löst. Det kan också komma fram vid samtal med elev som misstänkts ha kränkt en elev, där det kan visa sig att denne också blivit utsatt långt tidigare. Det är således svårt att få en komplett bild då det kan finnas ett mörkertal som inte berättar för en personal att de själva eller en klasskompis blir/blivit utsatta för trakasserier eller kränkande behandling.

Det personalen är överens om är att det förekommer nedsättande kommentarer, en jargong och ett problematiskt språk som elever har, vänner mellan eller inom en grupp. Ett språk som betraktas som negativt och ibland ett språk som går emot skolans värdegrund, exempelvis

uttalanden mot någon av diskrimineringsgrunderna. Skolan arbetar för att alla elever ska kunna känna sig trygga varför vi rapporterar/registrerar all form av diskriminering och kränkande behandling.

Utvärdering av läsåret 20/21

I samtal konstaterades att förra årets plan inte implementerades så som vi hade önskat då Covid-19 begränsade vår möjlighet till detta. Bland annat genomfördes inte "Kärlek börjar aldrig med bråk" som planerat i årskurs 8.

Under läsåret 20/21 gick den förra skolsköterskan i pension och en ny tillträdde i december 2020. I augusti 2021 började en ny kurator på skolan.

Skolkurator implementerade metodmaterialet Machofabriken som en del av det förebyggande värdegrundsarbetet. Detta genomfördes under höstterminen i samtliga klasser i åk 6 tillsammans med skolkurator och mentorer. Samtliga elever fick även utvärdera hur det upplevde lektionerna och det som framkom i de flesta utvärderingar var att det var roligt och spännande samt att de var viktigt och att de hade lärt sig massor. Som kritik lyftes att det var pinsamt och konstigt när sex och samtycke behandlades under lektionerna. Engagerade föräldrar har även lyft vikten av att fortsätta med Machofabriken via skolans och skolkuratorns digitala plattform (Instagram).

Arbetet, åtgärder och insatser för 21/22

Här följer arbetet som utarbetats utifrån resultat och analys och utvärdering. Insatser/åtgärder utgår från resultat från trygghetsundersökningar, utvärdering och DF respons.

- Att återinföra rutinen med kontinuerliga trygghetsenkäter som mäter elevernas upplevda trygghet och studiero.
- Att informera och göra rutiner kring elever som utmanar tryggheten och studieron tydligt för alla på skolan. Personal, elever och vårdnadshavare.
- Som en del av värdegrundsarbete i samarbete med RBS-råd - framtagande av ordning-och trivselregler. Göra dessa kända på skolan bland alla elever, personal samt vårdnadshavare.

- Kompetensutveckling till samtlig personal kring NPF.

Kontinuerligt arbete

- Arbetslag - varje enhet/arbetslag träffas veckovis.
- Övergripande *elevhälsoteam* sker varannan onsdag där rektor, biträdande rektorer, speciallärare, skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog och skolläkare deltar.
- Samverkan UNGSAM - tillsammans med kommunpolis, fritidssamordnare, förebyggarteamet, fältassistenter träffas vi på skolan för att gå igenom och diskutera trygghet i området och kommunen samt möjligheter för samverkan.
- Samverkan med kommunens fältassistenter där de bedriver uppsökande arbete på skolan, ca två gånger i månaden besöker de HagaLyckeby skolan.
- Rättighetsråd - för elevers rätt till delaktighet.
- Rastverksamhet för att förebygga diskriminering och kränkande behandling.
- Kvalitets och utvärderingsarbete av verksamheten.
- Arbetslagsträffar (APT).

Förebyggande, främjande och uppsökande

Nedan följer en tabell på det arbete som vi på HagaLyckeby skolan avser att kontinuerligt arbeta med utöver det som nämnts ovan. All personal på skolan försöker dagligen verka för en trygg och lugn studiemiljö, men i nedanstående tabell finner vi några av de områden som skolan avser att arbeta med.

	Vad	Varför	Hur
Förebyggande arbete	Rättighetsbaserad skola (RBS)	Stärka barns rättigheter/röst & delaktighet	För elever från F-åk9 Mentorer/pedagoger
Främjande arbete	Arbetet kring HEART. Hänsyn Empati Ansvar Respekt Trygghet.	För att alla elever ska känna en ökad trygghet och trivsel genom sitt deltagande i gemensamma trivselregler.	Genom RBS-råd, klassråd samt skolråd. Samtlig personal, elever samt vårdnadshavare är delaktiga.
Uppsökande/upptäckande	Rastvärdar på skolgård och uppehållsrum Samarbete med kommunens fältassistenter	Öka tryggheten på raster, förebygga risker såsom bråk/kränkningar och utanförskap Genom att öka vuxennärvaro kan vi öka elevers känsla av trygghet på skolan samt förebygga risker för kränkningar	Rastvärdar schemalagda under raster Fältassistenterna "fältar" på Lyckeby omkring 1-2 gånger/månaden

Ansvarsförhållande

Grundskolechef representerar huvudman i dessa frågor och är ytterst ansvarig för att fungerande rutiner och stöd finns framtagna för kommunens grundskolor. Rektor är ytterst ansvarig på skolan och den som förväntas ha kännedom om pågående kränkningsärenden. Rektor är vidare ansvarig för årligt upprättande av Plan mot kränkande behandling samt genomförande av dess innehåll. Rektor är också ansvarig för det systematiska arbetet och dokumentation kring diskrimineringsgrunderna.

Bilaga

Hagalyckebyskolans ledord och trivselregler - framtagna i samarbete med RBS-råd

På HagaLycebysskolan:

Hänsyn

- har vi inga mobiler under skoldagen F-6/ lektionerna 7-9
- skapar vi arbetsro tillsammans
- lyssnar vi på varandra

Empati

- Hjälper och ställer vi upp för varandra
- Får alla vara med
- Är vi rädda om varandra

Ansvar

- Kommer vi i tid
- Tar vi hand om vår miljö
- Har vi med oss rätt material

Respekt

- Respekterar vi varandra och använder ett vårdat språk
- Tänker vi på vad man säger till varandra
- Har vi en positiv attityd och inställning till skolan

Trygghet

- Hjälper vi varandra
- Har vi nolltolerans mot kränkningar
- Skapar vi en Vi-känsla